

י"ד כסלו
22 נובמבר

שניאור מסר לי אחסול סקירה על מצב החלוץ.

עסוקים עכשיו באשור החלוץ במדינות הברית. באוקרינה סודרסקי.
כבר הודיע את הסכמתו הפרינציפיונית. יש רק התנגדות לסעיף הנותן
רשות לחלוץ לנהל פעולה חרונית. בשאלה זו עוד מחנהל משא ומתן.
מרכז החלוץ במוסקבה צוה לבא כחו באוקרינה לבלי וחר על סעיף זה.
האשור בבילורוסיה, כנראה מסלגרמה אחת שנחבלה ממינסק, הושג כבר.
בקרב יאשר וירשמו את הועדים הגליליים: ויניצה,
חרוב, קיוב, חבל אודיסא, קרים (הועד בקרים בשביל כל קרים כבר
נחאשר).

מחנהל זה שלשה חדשים המו"ם בדבר אשור ועד סניף מוסקבה.
בפטרבורג נחאשר ועד המקום במשך שבוע.

הפעולה היסודית של החלוץ היא הכשרה, בראש - הכשרת תקלאית.
ראש הקרימציק גון הבטיח לחלוץ לחת לו אחד מסובי הסובחור-
זים: או קלינביה העשיר במעונות או ג'רקוי, אולם השלטון המקומי
מחנוד. הג'וינט משחדל בזה.
בילטה יש משק גן חכור, אולם מועד החכירה עבר, ומחפשים
עכשיו משק חדש.

בשדה לבן יש $18\frac{1}{2}$ דיסימין, עובדים 40 חבר. המשק לא
הצליח. החלקה היתה בשלשה מקומות. להבא יניחו אולי רק $5\frac{1}{2}$
דיסימין וישארו 10-12 חבר. החנאים המדיניים שם אינם נוחים, אין
גם שוק, וההוצאות גדולות.

במרשצ'י יש 16 דיס. עבדו רק 10, 12 איש. היה להם
משפט את האכרים שכניהם בדבר האדמה וזכו במשפט. אפשר להשיג עוד
30 ד. יש להם שם סוסים אחדים.
אומן 11 דיס. 3 דיס. גן, השאר פלחה. עובדים 9 חברים,
קבוצה קולקטיביסטית טובה. חכרו בית שבו יושבים כל החברים. יוסיפו
עוד 3 חברים.
באודיסא חכרו 11 דיס. שדה-השקאה. 25 חבר. השיגו
מהגוינט \$900. יש תקוה להשיג עוד \$500. במשק האורט שבאודיסא
עבדו ויעבדו גם להבא 80 איש.
פריפלד (פלך אודיסא, על יד המושבה העברית נוביבוק)
115 דיס. החלוצ השקיע שם 35 אדומים. יעבדו שם 25 חבר.
ברזובקא מחלבה, 10 חבר - מנהלים מו"ס ע"ד משק על יד
מוסקבה. הנהלת הגוסזם נחנה רשיון לבקר את הסובחוזים ולבחור
במחאים. רוצים לסדר כאן מחלבה ומשק אינטנסיבי.
[פריפלד] שרובמאסקי קבוצה חקלאית, מספר החברים לא ידוע.
יש עוד שורה של משקים קטנים: זכרבקא (אודיסא) 10 חבר,
רוסינייבקא (אודיסא) 10 חבר, סורפה (פורוליה) 8 חברים, הסעבריס
חלקה של משק כללי לא שלהם. דזיגובקא על יד הגבול הרוסיני דיסימינא
אחת מטעי סוכר ו-25 דיס. שדה וגן. עובדים 10 חברים.
יש עוד חלקות זעירות במקומות שונים.
קומדים לחכור במורפה 50 דיס., לנטעי סכר. יעבדו 30 חבר. כבר
שלחו 10 אדומים למטרה זו.

בריבניצא סציע האורט לחלוץ לארגן חבורה של נוסעי סבק.
אפשר שהדבר יתגשם.

המשקים הגדולים: ג'וקוי המסודר ומעין העומר להסחדר.
אין שם בחים.
הכשרה טכנית:

סימפרופול בית חרושת לפחחות ומסגרות "חרש" - 11 חבר.
קנה לו שם טוב. בנו להם בית חרש. יש להם הרבה הזמנות. קבלו
מתרכז עד עכשיו 50 אדומים. בט"ה השקע שם 86 אדומים. עובדים
11 חבר.

במושקבה פדנא למסגרות וחרום "הכשרה". 11 איש. במחלקה
אלקטרו-טכנית 5 עובדים. הזמינו מסכון למונוסוף מסגר סומחה
שילמד 4 שעות ביום במשכורת של 7 אדומים לחודש. המרכז השקיע 24
אדומים.

מסדרים פה נגריה. קנו כבר מכשירים. כשיסאוו נגר
סומחה הפחת מחלקת-הנגרים. העובדים מתפרנסים מעבודתם. ררושים
אמצעים להרחבה.

במושקבה יש 3 בתי החלוץ. שנים סודרו ע"י החלוץ עצמו.
החברים גרים שם: 26 חבר, ביניהם 4 חבורה.

הסניף סונה 56 חבר. כשיהאשר הסניף יגדל עד מאה.
בפטרורגורד 42 חבר. חכרו בית חרושת לפקקים. יש בו דירה ומקום
עבודה לארבעים איש. הזמינו סמוהילב חבר לעבוד שם. הפרספקטיות
להכשרה בפטרורגורד גדולה. אם ביה"ח הראשון יצליח - ירכשו עוד אחד.

מחפשים בית חרושה בקנוינו (פרבר בנילני נובורוד)

ובויטבסקי.

בקירוב יש מפחה, 6 חברים, 1 מהם עגלן.

יסדו עכשיו מפחה בויניצה, 7 חברים. אפשר להרחיב.

בפטרקוב (פלך מינסק) קבוצת נגרים, 4. רוצים לסדר

מפחה.

בחרסון סדנא לקליעת סלים. עבדו 18 איש. עכשיו פהות.

בחרקוב - כמו כן סדנא כזו. 5 חברות.

עומדים לפתח סנדלריה ביקטריןוסלב ל-25 איש. הגוינט

הבטיח אמצעים.

באודיסא מחפשה, 17 חברות. במלאכת כובעים 5 חברים.

בכלל יש שם 150 חבר, רבים עובדים.

אוצקוב קבוצת דיגים, 8 חברים. יגדילו עד 20. עומדים

לסדר קבוצת דיגים בקרץ'.

הכשרת הרבותית

במוסקבה יש שלש כתות ללמוד השפה. לומדים 30-40 חבר.

הרב יודעים עברית.

בפטרודור יודעים כל החברים את השפה.

בפידוליה ואודיסא גדולה עם הארצות.

סלמדים כלכלה סדינית, לרב ביוקית. אין הרצאות עבריות.

אין כחיה לעבודה הרבותית וספרותית.

החקציב.

החקציב האדמיניסטרטיבי - 60 אדומים לחודש. עובדים בשכר 10 אנשים.

חברי המרכז וארבעת הועדים הגליליים. כל אחד מקבל 30 רובל מרבלי
לחודש. בעל משפחה מקבל 40 רובל.

מהמרכז בברלין חושבים להשיג כאלף לי"ש. מחקציב אשתקד
קבלו £400. סנו לגוינס בחזכיר ע"ד העבודה וחקציב. מציעים בו
לסדר בעבודות הכשרה חקלאית ועירונית 3.000 תלוצים ודורשים
\$118.625.

העירותי להם על הסרון התאמצות בהפצת השפה. ברוחי להם
אם התפסד הגדול הכרוך באי-ידיעת השפה של החלוצ הבא לארץ - אי-
יכלחו להקלט מיד בצבוריות הפועלים ובחיייהם הפנימיים, אי-הבנתם
את המהות בארץ בהקופה הכי קשה שבחיינו - בחדשים הראשונים לבואו
כשהוא על פי רב מחוסר עבודה והרבה מחלומותיו הדמיוניים בדבר הארץ
מחנדים. סכנת ההשפעות השלילית המרחפת ביחוד על אלה שנשארים
לרגל אי-ידיעת השפה זרים לחיים הפנימיים של הפועל.

החסרון השני שישנו - הוא רחוק מנהלי החלוצ מהכרת
המציאות הארצית וחוסר לסוד ידיעת הארץ בקרב החלוצים. להנהלת
החלוצ ברוסיה הכרתיה השתתפות בני הארץ החסומים מפני כל השפעת
הזרמים הסותרים שלא ינוקה מהם אף המעולים שבחברים הרוסים.
מרכז החלוצ אינו במלא את שליחותו בחור האורגן היחיד
כמעט שיש לו יכלת ליגלית של פעולה חרותית עברית גלויה. אינם
מחאמצים לברא ספרות עברית, להוציא קבצים. הם בארו לי זאת בחוסר
כחות. אך לפי הרגשי גרם לכך רק אי-הבנת מנהלי החלוצ וחוסר
התענינותם לברא את החנאים הדרושים לאפשר פעולה ספרותית זו. החלוצ
ברוסיה אינו יכל להסתפק רק בפעולתו המצומצמת, ה"פרופסיונלית".

בתוקף המצב המיוחד ברוסיה עליו למלא את התפקיד המרכזי
בהחזקת החרבות העברית ועליו להיות לכה המוסרי-החנוכי המרכזי בנוער
העברי כלו. אולם אין הכרה זו למנהלי החלוצ של עכשיו.

בערב בררנו שוב במסכת חברים אחראים את מצב החלוצ*.)
שניאור הרצה על הסכסוך ועל מצב החלוצ. הפרוד לדעתו לא יזיק
הרבה לחלוצ, אדרבא, יטהר את האויר. חברה מקיוב מסרה שרב חברי
החלוצ באוקריינה לא נשמעו למפרידים. כמעט כל הסניפים נשארו
נאמנים למרכז. על המצב בהלחי מסרה מפי הרבה חברים שהיו שם
שהחברים אינם מסודרים כהוגן: המזון הוא דע מאד (ניזונים כמעט
רק מחלב, במקום אחר רק מתפוחי אדמה), אין כל שמירת הנקיון, חיים
בזוהמה, אין מקפידים על הבריאות.

שאר החברים בקרו קשה את התנהגות מרכז החלוצ: נסות
לא סחאים של הפרוגרמה, הכנסת סעיף מזיק ע"ד אי קבלת חברים המהגרים
במחשבה (*уменьше приемлемых*) לקולקטיביזמוס, חוסר
טקט ביחס לנפרדים.

אני הראיתי שפרוגרמה החלוצ כוללת דברים שאין בתוכם
ענין לחלוצ, ואין בהם העיקרים הקובעים סהות הנועה חלוצית. על
הפסד ההדגשה המלאכותית של הקולקטיביזמוס בחלוצ, על אי הבנת חברי
המרכז את כל החוצאות המסוכנות הכרוכות בפרוד בתנאים המיוחדים
שברוסיה, על ההשפעה המזיקה של הפרוד בחנועה הציוניות הסוציאליסטית
העולמית, על חסרון אחריות המרכז בפני האורגנים הגבהים של חנועתנו,

---

* בצ.ק. של מפלגת צ.ס.

על חוסר פעולה תרבותית, על אי הכרת החפקיד החשוב של החלוצ ברוסיה, על אי הבנת המרכז של הציאות של הפועל בארץ, ודרשתי קביעת פלטפורמה חדשה ומסירת הסכסוך לאינסטנציות העליונות של חנוכת החלוצ וההסתדרות הכללית.

שניאור בתשובתו הראה על העבודה הגדולה והקשה של מרכז החלוצ - ומרכז החלוצ זהו הוא, לדעת עצמו - בהשגת האשור ובהקמת המשקים, על החנאים הנוראים של עבודת המרכז במשך שנים - רעב, חוסר אמצעים, רדיפות - הודיע שאין הם יכולים להיות כפופים למי שהוא מן החוצ.

הצעתי העמדו למנין. שניאור נסנע. כל שאר החברים קבלו שתי הצעותי ומסרו לי לעבד פלטפורמה. בדבר הסכסוך החלט כפי שהצעתי: מרכז החלוצ פונה למרכז העולמי ותובע את המחפדים למשפט, בהנחה מוקדמה ששני הצדדים מקבלים על עצמם את פסק הדין בלי כל ערעורים ותנאים.

קבלתי מאת קבוצת חברים סטודנטים חבילת ספרים בעד הספריה שלנו: דו"ח של ועידות המפלגה (א"ה, ט"ו, י"א), ועידת הקומינטרן בו, "שש ועידות ר.ק.פ.", טגן ברנובסקי - יסודות הקואופרציה, ספירידוביץ - מפלגת ס.ר., פבלוביץ - ס"ה מלחמת העולם, "הפלקט הריבולוציוני הרוסי", קראן מחמד, חיי הלאומים א', א"י וערב, מיג'ואיב - הקולוניאליות האנגלית, גוסיב אורנבורסקי - הפוגרומים באוקריינה, שמקום - הפוגרום בקיוב, וכרכי פרודה של שלש שנים.

הוצאתי עד היום על קניה ספרים:

- 2.11 ; 11 31.10 ; 7,4 30.10 ; 3 29.10 ; 5,7 14,5 - 23.10
 ; 50 - 9.11 ; 10 - 8.11 ; 50 - 5.11 ; 48 - 3.11 ; 11,4
 - 21.11 ; 10 - 20.11 ; 56 - 16.11 ; 30 - 10.11
 ; 9; הוצאתי עוד כל חוברות "המשק הסוציאליסטי" - 10 רובל.
 על משלח הוצאתי: 29.10 - 5 חבילות 11 רובל. 12.11 -
 20 רובל בד; 13.11 משלוח 24 חבילות - 60 רובל.
 במ"ח: על ספרים 345 רובל זהב, משלוח 91 רובל - יחד 8,
 (= 38 ל"ח + 10,15 ל"ח).
 יש בקופתי 166,45, 210 רובל זהב. הלוחי 15+15.
 60 רובל זהב.

קבלתי אחרי נסיעה רוטברג

2.11 - 1150 רובל, 10 ; 8.11 - 200 רובל, 9.11 - 620 רובל+26,
 12.11 - 30 רובל; 15.11 - 100 רובל; 16.11 - 290 רובל. ס"ח:
 2290 רובל+35. מבוטב - 100 רובל. מבטויץ 25.

הוצאתי: ספרים	43,6	קבלתי	279
הלוחי	36		
בקופה	<u>196</u>		
	275,6		
הוצאות פרטיות	<u>3.4</u>		
	279.0		

לפני נסיעה רוטברג נתקבל והוצא: 26.10 - 650 רובל, 200

"	450	29.10
200	"	1100

19./..

קבלתי מד. בן גוריון משכורת עבודתי בתערוכה 7 אדומים.

מוסקבה י"ד כסלו 22.11

(-)

לבוגטוב: הואות אוקטובר 10 אדומים, חצי חודש נובמבר

5 אדומים, לפרבר 7 אדומים. ויזוח: אנגליה 5 רובל, 2 רובל;

אוסטריה 7 רובל, לטויה 3 רובל. סלגרמות לברלין 7,2 רובל: ס"ה

(עד 23.11) ויזוח: 24,2 רובל.

מוסרים פרישה שלום:

(1) ליוזה לישראל בלוח. מדוע אינו כותב זה 6 שנים לאמו.

המען שלה: 4/1 *Генерал Каземерская*

מוסקבה

(2) ישעיה גולדבר לאחוזו בגינור (המען: סרטנקו, בולשוי-

סרגייבסקי פראוליק 19/17).

(3) גריגורי בהן לאחיו בכנרת.

(4) הרשלי הורוץ מקישינוב (בן חיים מהבימה) לי. אפטר,

לסוירשטין ולאחוזו בילה סנקובסקי.

(5) רובינשטין מאודיסא (עכשיו בבימה) לסוירשטין וליחיאל

הלפרין.

(6) דבורה זק מהבימה לאשר ברש סדורנומרה בגליציה.

(7) ר.י. בקשט לבריל ולאחרונוביץ (המען: סטרסמני בולור

4/111 מוסקבה).

(8) ס"ש מבילקובסקי אחיה מכס - בולשוי - זלטואוספנסקי 4/63.

9) ברישנסקי מוסר שלום לה. פרוסקין.

10) גולדבורט לרובינשטין, עורך אידישע שטימע בקובנו.

י"ד כסלו
22 נובמבר

בקרתי הערב אח הטיאטרון היי הודי: "גולדבורטונו קמרוני
יבריסקי טיאטור". הציגו "מאחים אלף" של שלום עליכם. כמו בכל שאר
הטיאטרונים היה גם פה הקהל יהודי, אם כי נשמע באולם רק הדבור
הרוסי. אף פה לא נראו פועלים בין המבקרים. המלים שכתב ה"עמעס"
בלגלוג בדבר "הבימה" הולמים גם את הטיאטור היודי: "זי עקזיסטירט
אויך נים פאר די אידישע ארבעטער מאסע. און מאסקווע איז פאראן
אסאך טעאטרון פאר'ן נעפ-אוילאס, עקזיסטירט צווישען זיי אויך...
דער קאמערני טעאטור". רב המבקרים אנשי הנפ ונשיהם השמנות,
המקושטות בנזמי זהב ואצטרות וחשופות חזה וצופות בלורנסיים.
המשחק הוא "שטאלי". יושבים על גגות ומעקות וסדרגות,
לא הולכים אלא מרדים. לא עולים אלא מטפסים. לא יורדים אלא
כתגלגלים וקופצים. הבימה - צוף של מעלות ומורדות, סולמות וגגות.
את פני שלום עליכם אין להכיר. הטפוסים הם קריקטורות. רק המערכה
הרביעית בסופה נהדרה: משחק-תנועות נפלא המזכיר קצת את הרקוד
בדבוק. אמנם למחזה זה אין כל קשר את המשחק כלו. אולם הזמרה
החרישית, קצב התנועות של שימהלה ושתי המשחקות משני עבריו, הנגון
הרך, הנוגה, הדממה של כל המשחקים הכפופים ותנועותיהם הדקות,
הקצובות - הכל שופע הרמוניה ויופי.